

IN MEMORIAM

dr. sc. Berislav Momčilović, dr. med., znanstveni savjetnik
(27. veljače 1942., Zagreb – 8. studenoga 2023., Zagreb)

Dana 8. studenoga 2023. godine, u svojem domu na zagrebačkom Srebrnjaku, nakon kratke i teške bolesti preminuo je dr. sc. Berislav Momčilović, dr. med., znanstveni savjetnik u trajnom zvanju, specijalist-internist i specijalist medicine rada, dugogodišnji suradnik Instituta za medicinska istraživanja i medicinu rada u Zagrebu. Na njegovo posljednje počivalište na zagrebačkom Mirogoju ispratili su ga 14. studenoga 2023. godine najuži članovi obitelji, najbliži prijatelji i kolege suradnici.

Berislav Momčilović, za bliske Bero, rodio se 27. veljače 1942. godine u Zagrebu, gdje je nakon srednjoškolskog gimnazijskog školovanja 1961. položio ispit zrelosti. Na Sveučilištu u Zagrebu diplomirao je 1966. godine na Medicinskom fakultetu. Magistarski rad obranio je 1969. godine pod naslovom „Utjecaj laktacije na demineralizaciju skeleta“ (u području eksperimentalne biologije), a doktorski rad 1973. pod naslovom „Metabolizam olova u graviditetu, laktaciji i neonatalnom periodu štakora“ (u području medicinskih znanosti). Specijalistički ispit iz interne medicine položio je 1984., a Postdiplomski studij medicine rada s polaganjem specijalističkog ispita završio je 1988. godine.

U Institutu za medicinska istraživanja i medicinu rada se od 1968. godine uključuje u znanstvena istraživanja pod voditeljstvom prof. dr. sc. Kriste Kostial u Laboratoriju za fiziologiju mineralnog metabolizma kao postdiplomski student i izrađuje svoje ocjenke radove. Od 1969. godine zaposlen je u Institutu kao pomoćni istraživač, 1970. postaje asistent, 1974. viši asistent, 1977. viši znanstveni suradnik i 1980. znanstveni savjetnik. Od lipnja 1984. bio je voditelj Kliničkog odjela za profesionalne bolesti, alergologiju i toksikologiju, a od srpnja 1985. do kraja studenoga 1988. godine predstojnik Odjela za profesionalne bolesti s Dispanzerom za profesionalne bolesti i Centrom za kontrolu otrovanja. Od 1992. do 1997. radi u Sjedinjenim Američkim Državama, u državi Sjeverna Dakota kao gostujući znanstvenik u *Grand Forks Human Nutrition Research Center* i od 1996. u *Department of Physics at the University of North Dakota* u svojstvu *adjunct professor of physics*. Ponovno se zapošljava u Institutu 1997. godine i radi u Jedinici za fiziologiju mineralnog metabolizma, a od rujna 2002. do kraja 2007. godine kao predstojnik Jedinice za analitičku i fizičku kemiju, nakon čega prekida rad u Institutu.

U razdoblju od 1997. do 2007. bio je voditelj tri znanstvenoistraživačka projekta u Institutu financiranih sredstvima Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta. Nazivi znanstvenih

projekata bili su: „Metabolizam metala (Metabolizam metala u ljudi i životinja s obzirom na izloženost metalima u okolišu i njihovu varijabilnost u hrani)“, „Metabolizam metala“ i „Metali – biokompatibilnost i stres u alopeciji, depresiji i dijabetesu“. Potonji projekt od 2008. godine nastavio je voditi u Institutu za istraživanje i razvoj održivih ekosustava (IRES) unutar kojega je ostao znanstveno aktivan i nakon umirovljenja do kraja života.

Sudjelovao je u nastavi poslijediplomskog znanstvenog studija Sveučilišta u Zagrebu (u području biologija-biomedicina), stručnom poslijediplomskom studiju i kliničkoj izobrazbi specijalizanata iz medicine rada i kontinuiranoj izobrazbi liječnika, medicinskih sestara i tehničara na Otvorenom Sveučilištu u Zagrebu. Pod njegovim mentorstvom ili komentorstvom izrađeno je više znanstvenih magisterija i doktorskih radova u Institutu i na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u područjima toksikologije i kliničke medicine.

U svojem istraživačkom radu i znanstvenim djelatnostima bavio se mineralnim metabolizmom, esencijalnim i toksičnim elementima, njihovim radioaktivnim i stabilnim izotopima te procjenom izloženosti, rizika i učinaka elemenata u tragovima i makroelementa na zdravlje i razne kliničke entitete. Istraživao je na pokusnom modelu laboratorijskih štakora *in vivo* i metodama epidemioloških istraživanja u profesionalno izloženih radnika i općem stanovništvu. Krajem 1980.-ih vodio je epidemiološko istraživanje kasnih učinaka na bubrežne funkcije i učinkovitost kelirajuće terapije u osoba profesionalno izloženih olovu u sklopu međunarodnog znanstvenog projekta Instituta i *Environmental Protection Agency (US EPA)*. Zalagao se za primjenu najnovijih metoda multielementne analize u biološkim uzorcima u biomedicinskim znanstvenim istraživanjima, uključujući neinvazivno skupljene uzorke nokata i kose (kao uzoraka široke uporabe) u temeljnim i kliničkim istraživanjima čemu se naročito posvetio tijekom zadnjih desetljeća svojega istraživačkog rada. Istaknuo se u uspješnoj organizaciji *Seventh International Symposium of Elements in Man and Animals (TEMA-7)* u Dubrovniku 1990. godine uz prethodno održan međunarodni tečaj *Advanced International Postgraduate Course Trace Element Research in Third World Countries*.

Bio je član Hrvatskoga liječničkog zbora, Hrvatske liječničke komore, više nacionalnih i međunarodnih strukovnih udruga u područjima fiziologije, toksikologije, radiotoksikologije, medicine rada, nutricionizma i kliničkog nutricionizma te član *TEMA Parent Committee* tijekom tri mandata. Aktivno je sudjelovao u državnim tijelima Republičke zajednice za znanstveni rad (SIZ-V) za provedbu znanstvenoistraživačkih projekata u razdoblju od 1978. do 1988. godine. Niz godina bavio se scientometrijom i sudjelovao u izradi i provedbi kvantitativnih kriterija za izbore u znanstvena zvanja u Institutu. Bio je član Etičkog povjerenstva Instituta.

U *Arhivu za higijenu rada i toksikologiju* objavio je kao prvi autor ili ravnopravni koautor 10 članaka u kategorijama izvornih znanstvenih radova, preglednih radova i priopćenja te bio član Savjetodavnog uredničkog odbora.

Godine 1985. bio je jedan od dobitnika diplome Republičke zajednice za znanstveni rad u Institutu (pored Kriste Kostial i Otta Webera).

Berislav Momčilović je kao osoba imao izrazite značajke lidera. Bio je osebujan, sa širokim znanjem i intelektualnim zanimanjima, neumoran i uporan borac u svim svojim djelatnostima. Bit će zapamćen kao međunarodno priznati znanstvenik koji je pridonio znanstvenom i stručnom radu Instituta.

Počivao u miru.

Sit tibi terra levis.

Martina Piasek